

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Qui potest dispensare in homicidio voluntario, vel casualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM IV.

Utum non impediens homicidium, si Irregularis?

30
Si teneatur impedire ex iustitia.

Dico Primò: Qui ex iustitiâ tenetur impedire, si dolose omittat, & idcirco contingat aliquem occidi, fiet irregularis. Est communis. Vide Nauarr. num. 231. Ratio est, quia in foro externo talis tenetur homicidij reus. Sine tamen dolo, vel negligentia crassa, quæ dolo equiparetur, non incurritur hæc irregularitas. Vnde inferitur, dominum, si iniuriâ ab aliquo affectus, videat famulos vel amicos velle interficere eum, qui iniuriâ affectus, & non conetur impedire, fieri irregularem, homicidio secuto. Vide Couarr. §. 2. nu. 7. Si autem bona fide conetur impedire, non fiet irregularis, quamuis ipse rixam vel litigium iniquè aduersus eum excitârit. Vide Nauarrum num. 236.

31
Si solum teneatur ex charitate.

Dico Secundò: Qui solum ex charitate tenetur, etiamsi negligentia vel dolo se subtrahant, non sient irregulares secuto homicidio. Est communior sententia Doctorum. Vide Nauarrum cap. 24. num. 22. Ratio est, quia non peccant contra iustitiam; ac proinde nec peccato homicidij. Idem dico, etiamsi alijs suadeant, ne se immisceant, si tamen vi vel fraude alios à periclitantis defensione auertant, sient irregulares: quia peccant contra iustitiam.

CAPVT IV.

De Irregularitate qua prouenit ex homicidio seu mutilatione casuali?

DVBIVM I.

Quam contrahant Irregularitatem ex homicidio vel mutilatione, quam casu inferunt?

32
Si adhibeas necessariam circumspectionem ne noceas.

Dico Primò: Qui dat operam rei licite, & adhibet necessariam circumspectionem ne noceat, non fiet irregularis, etiamsi sequatur homicidium, vel mutilatio. Patet dist. 50. multis capitibus. Ratio est, quia tale homicidium nullo modo censetur voluntarium. Aduerte, eam diligentiam, seu circumspectionem sufficere, quæ à viris prudentibus in simili opere solet adhiberi, spectatis omnibus circumstantijs.

33
Si eam non adhibeas.

Dico Secundò: Qui dat operam rei licitæ vel illicitæ, si non adhibeat debitam circumspectionem ne noceat, fiet irregularis, secuto homicidio, vel mutilatione. Est certa & communis sententia. Ratio est, quia tale homicidium censetur indirectè, & in suâ causâ voluntarium: vt si deijcias tegulam è recto, nec clames vt caueant.

Petes: Quæ culpa negligentia requiratur, vt hæc irregularitas incurratur?

Requiritur grauis negligentia.

Respondeo: Leuissima non sufficit; quia nulla lege tenemur summam diligentiam præstare. Neque etiam sufficit culpa vel negligentia leuis; quia non tenemur facere, quod diligentiores fa-

ciunt. Requiritur ergo negligentia grauis, quæ sit peccatum mortiferum ob periculum rei, vt docet Nauarrus num. 228. multiq̄ue alij recentiores, vt Couarruias, Paludanus, Castro, Petrus Nauarra, Sotus, &c. Ratio est, quia lex non punit, nisi actus perfectos in materiâ quam prohibet; non censetur autem perfectus, nisi sit perfectè voluntarius: atqui id, quod fit ex negligentia, non censetur perfectè voluntarium, nisi sit negligentia grauis. Confirmatur, quia qui bonâ fide aliquid facit vel omittit, vnde mors sequitur, non fit irregularis: vt patet de Clerico ordinato ante legitimam ætatem, & bonâ fide celebrante: hic enim non fit irregularis, vt docet Couarruias 1. parte §. 1. num. 4. Atqui negligentia leuis non excludit bonam fidem; sed dolus duntaxat, & negligentia grauis, quæ dolo æquiparatur, vt docet Couarruias regulâ, Possessor. 2. parte cap. 7. num. 6. Hinc sequitur, eos qui regunt infirmos, si moueant eos, vt melius quiescant, vel vt cibum sumant, vel aliquid propinènt bonâ fide, vnde contingat accelerari mortem, non fieri irregulares, nisi id fecerint tam temerè seu incircumspectè, vt peccârint mortiferè; vt rectè Couarr. 2. parte nu. 3. & 10. Sotus lib. 5. de Iustit. quæst. 1. art. 9. Nauarr. num. 229.

Dico Tertio: Valdè probabile est etiam, eum qui dat operam rei illicitæ, quia periculosa & tendens ad homicidium, si debitam circumspectionem adhibeat, ne grauis noxa sequatur, non esse irregularem, etsi fortè secuta fuerit. Ita multi recentiores hoc tempore. Ratio est, quia homicidium secutum censetur planè inuoluntarium: diligentia enim illa abstergit periculum, ratione cuius videtur tendere ad homicidium. Est contra Couarr. Nauarrum, Sotum, & alios.

Hinc sequitur, Clericum peritum chirurgiæ, si secundum artis præcepta incidat, vel vrat, etsi peccet contra præceptum Iuris, quo tale ministerium, tanquam indecorum eius statui, prohibetur, non tamen fieri irregularem, etsi fortè mors sequatur; quia censetur omninò inuoluntariè sequi. Quod confirmo; Quia Laicus in huiusmodi casu non fiet irregularis, vt omnes fatentur: ergo neque Clericus; Iura enim non constituunt differentiam inter Laicum & Clericum in hæc specie.

Peccat Clericus exercendo chirurgicam, etsi non fiat irregularis.

Dices, Ille Clericus tenebatur vitare illam incisionem ob periculum homicidij: ergo, si non vitet, ei imputabitur.

Respondeo: Si erat peritus, non tenebatur vitare præcisè ob periculum, sed ob præceptum Iuris, quod vetuit hanc incisionem generatim Clericis: partim, quia dedecet eorum statum; partim, quia plerumque Clerici non sunt ita periti, vt res illa postulat ad vitandum homicidij. Cum hoc tamen stat, quod si quis Clericus reperitur satis peritus, qui omnem diligentiam necessariam præstet, hunc non censeri causam mortis, sicut nec Laicus censetur.

DVBIVM II.

Quis possit dispensare in homicidio voluntario, & casuali?

Respondeo & Dico Primò: In irregularitate ex homicidio voluntario, etsi occulto, solus

Bbbb ij Papa

In homicidio voluntario solus Papa dispensat.

Papa dispensare potest, non autem Episcopus. Patet ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 6. ubi excipit homicidium voluntarium: & sess. 14. c. 7. statuit Concilium, ut talis homicida careat omni ordine, beneficio, & officio ecclesiastico: Vbi tamen

Aduerte Primò: Si iste habebat antea beneficium, non est priuatus ipso facto, sed priuandus per Superiorem, causâ cognitâ: Couar. §. 3. num. 6.

Quid in eo ager Episcopus?

Aduerte Secundò: Probabile esse, Episcopum posse dispensare, ut homicida voluntarius, si crimen occultum sit, Minoribus iam susceptis vtatur; imò, si causa iusta subsit, ut etiam in sacris antea susceptis ministret: quia Concilium solum vetat promoueri ad sacros Ordines. Ita tenent multi ex recentioribus, & Couar. §. 3. num. 4. qui etiam num. 6. docet, ab Episcopo posse admitti ad beneficium simplex: quod etsi dubium sit, saltem Episcopus potest dispensare, ut beneficium antea obtentum retineat.

36
Quid ager in homicidio casuali.

Dico Secundò: In irregularitate ex homicidio casu facto, si sit occultum, & nondum deductum ad forum externum, potest Episcopus absolute dispensare ad omnes Ordines. Patet ex Tridentino, sess. 24. cap. 6. Tale homicidium est, quod committitur in sui defensionem, sine debito moderamine: item si Clericus exercens chirurgiam, aliquem interficiat ex negligentia, vel imperitia: item si dominus mædet famulo, ut inimicum percutiat non letaliter, & tamen famulus occidat. Huc etiam referri potest homicidium ex subitâ irâ commissum, quia non censetur voluntarium, cum non sit factum per insidias, vel industriam; quod tamen Concilium videtur requirere, ut dicatur voluntarium.

Dico Tertiò: Si homicidium casuale sit publicum, Episcopus nõ potest dispensare, nisi ad Ordines Minores, & ad beneficium simplex. Ratio est: quia Iure antiquo hoc tantum poterat, & Concilium circa hoc nihil innouauit. Vide Nauarr. num. 240.

CAPVT V.

De Irregularitate ex delicto notorio, & infamia.

DVBIVM I.

Quinam ratione delicti sunt Irregulares?

37
Si crimen occultum,

Respondeo & Dico Primò: Nemo sit irregularis ob aliquod delictum occultum, quantumvis sit grave, nisi hoc delictum sit violatio censuræ, vel crimen homicidij, aut quædam violatio Sacramenti. Ita Nauarr. n. 248. & alij. Vnde hæreticus occultus non est irregularis.

si crimen publicum.

Dico Secundò: Crimen publicum, cui annexa est infamia Iuris, inducit irregularitatem. Est communis. Vide Nauarr. num. 204. Pro quo

Infamia Iuris dupliciter incurritur.

Notandum est, Infamiam Iuris incurri dupliciter: Primò, Per sententiam Iudicis definitiuam, quâ quis de aliquo crimine condemnatur. Secundò, Per quædam crimina, quibus statuto Iuris annexa est infamia. Vide Siluest. Verbo, *Infamia*, num. 8. & 9. Huiusmodi sunt periurium in iudi-

cio, simonia, sodomia, improbum scenus, id est, ubi vsuræ vsurarum exiguntur, sacrilegium, duellum, crimen læsæ maiestatis, hæresis, similiter esse fauorem, defensorem, receptatorem hæreticorum. Hi omnes ita sunt irregulares, quando crimè est publicum, ut per pœnitentiam non purgantur, sed opus habeant dispensatione.

Ob eandem causam irregulares sunt filij hæreticorum, fautorum, defensorum & receptatorum. Patet Capit. *Statutum*, 2. de Hæreticis in 6. Et quidem, si pater erat hæreticus, filius erit irregularis & nepos: si autem mater tantum, solus filius erit irregularis, non nepos. Vbi

38
An, & quâdo, filius hæretici sit irregularis.

Aduerte Primò: Requiritur ut filius natus sit, parente iam hæretico: si enim ante hæresim natus sit, non erit irregularis, quia non est filius formaliter hæretici. Secundò requiritur, ut constet parentem decessisse in hæresi, vel certè adhuc hæreticum esse: si enim reconciliatus obiit, vel cum signis pœnitentiæ, filius non erit irregularis. Adde: Non esse improbabile, filium non fieri irregularem, nisi parens sit condemnatus de hæresi, vel certè in iudicio conuictus; id enim videtur insinuare Capitulum, *Statutum*, si rectè expendatur.

Dico Tertiò: Alia crimina notoria, etsi digna sint depositione, si tamen non habeant annexam infamiam Iuris, non inducunt veram irregularitatem, nisi post sententiam Iudicis. Ratio est, quia vera irregularitas non tollitur per pœnitentiam: hæc autem infamia per pœnitentiam & vitæ mutationem, vel etiam per purgationem canonicam tollitur. Vnde per adulterium, & crimina adulterio minora, non incurritur vera irregularitas, quamuis notoria sint; sed suspensio quædam ob indecentiam, donec infamia sit absterfa, iuxta Couarruuiam 2. parte §. 1. num. 4. Quod est contra Nauarrum, qui cum multis alijs propter Capit. *Quasitum est*, de temporibus ordinandorum, putat incurri irregularitatem. Verum hoc Capitulum non cogit, quia facile exponi potest de suspensione, sicut exponit Couarruuias: vel certè, quod solum contineat pœnam inferendam: tantum enim ait, eos qui laborant infamiæ facti, impediri debere ab Ordinibus. Ratio est, quia hæc delicta solum faciunt inhabilem ad Ordines, & eorum vsum, ob infamiam facti: ergo hæc infamiæ absterfa, erit & inhabilitas absterfa. Et fauet ipse Nauarrus num. 204. ubi dicit, emendationem vitæ interdum tollere quandam irregularitatem: ubi irregularitatem non accipit propriè, sed pro quodam modo suspensionis.

39
Si crimen non habet annexam infamiam Iuris.

DVBIVM II.

Quis possit in hac irregularitate dispensare.

Respondeo & Dico Primò: In adulterio & huiusmodi criminibus, quibus per se non est annexa infamia Iuris, post peractam pœnitentiam, & detersam infamiam facti, non est opus dispensatione. Ratio est, quia hæc non inferunt veram irregularitatem, nisi post sententiam Iudicis; sed solum quandam suspensionem ob indecentiam, quæ, sublata infamiâ, sponte perit.

40

Dico